

Kommunstyrelsen

Revidering av indikatorer i Miljöprogrammet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens miljöutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande:

Kommunstyrelsen antar föreslagna revideringar av befintliga indikatorer i miljöprogrammet. Revideringarna gäller från och med den 1 januari 2021.

Kommunstyrelsen antar de nya indikatorer som föreslås gällande klimatpåverkan från tjänsteresor med flyg, antal solcellsanläggningar i Nacka samt kommunens egna bilar som drivs med förnybara bränslen. De nya indikatorerna gäller från och med den 1 januari 2021.

Kommunstyrelsen noterar informationen om att förslag till ändringar och uppdrag i enlighet med återremissen som beslutades den 17 februari 2020 § 48, kommer att utredas vidare inför revideringarna av indikatorer i miljöprogrammet nästa år.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige antog i juni 2014 sex lokala miljömål och i mars 2016 ett miljöprogram med 34 indikatorer för att säkerställa att de lokala miljömålen uppnås. I det beslutade miljöprogrammet har varje miljömål försetts med indikatorer och tidsatta målnivåer. Kommunfullmäktige har bemyndigat kommunstyrelsen att utifrån genomförda uppföljningar revidera indikatorerna i miljöprogrammet. För att indikatorerna ska vara nationellt jämförbara behöver vissa indikatorer revideras. Indikatorerna kan även vid behov revideras på grund av en högre ambitionsnivå då delar av tidigare satta mål redan uppnåtts.

I denna tjänsteskrivelse presenteras förslag till revideringar med nya målnivåer, nya formuleringar, tre nya indikatorer, samt hur arbetet går med anledning av kommunstyrelsens återremiss och uppdrag som beslutades den 17 februari 2020 i kommunstyrelsen (§ 48).

Ärendet

Bakgrund

Den 16 juni 2014 antog kommunfullmäktige sex lokala miljömål för Nacka kommun och den 14 mars 2016 antog kommunfullmäktige Nackas miljöprogram 2016–2030. Miljömålen spänner över alla typer av verksamheter i kommunen. I det beslutade miljöprogrammet har varje miljömål försetts med indikatorer och tidsatta målnivåer. För att miljöprogrammet ska vara ett effektivt verktyg att driva miljöarbetet framåt revideras och uppdateras miljöprogrammet årligen eller vid behov. För att indikatorerna ska vara nationellt jämförbara behöver vissa indikatorer revideras. Indikatorerna kan även vid behov revideras på grund av en högre ambitionsnivå då delar av tidigare satta mål redan uppnåtts.

Enhetens utredningen och bedömning

Detta ärende utgörs av 2020 års revideringar samt hantering av kommunstyrelsens beslut om återremiss den 17 februari 2020 § 48 (KFKS 2019/262). Återremissen berörde indikatorn om indikatorarter (6.3) och indikatorn om grönstruktur och spridningssamband (6.5). Kommunstyrelsen gav dessutom uppdraget till miljöutskottet att utreda om andra typer av skydd av naturen (biotopskydd, strandskydd, detaljplan etc) bör inarbetas i miljöprogrammet och om målnivån då ska revideras.

Arbetet med frågorna i återremissen, revidering av befintliga indikatorer samt förslag på nya indikatorer har varit uppe för diskussion i samband med miljöutskottets seminarier.

I tabellen framgår vilka revideringar av indikatorerna som föreslås i ärendet och återremissens omfattning.

6 indikatorer föreslås revideras med nya mål	3 nya indikatorer föreslås	Återremitterade indikatorer	Uppdrag från KS
Biologisk behandling av matavfall	Klimatpåverkan flygresor (tjänsteresor)	Indikatorarter	Möjlighet att arbeta in andra skyddsformer i miljöprogrammet
Energianvändning i kommunens byggnader	Andelen av kommunens fordon som kan drivas med förnybart bränsle	Grönstruktur och spridningssamband	
Energieffektiv gatubelysning	Nätanslutna solcellsanläggningar		
Resor med cykel i rusningstrafik			
Checklista för giftfria förskolor			
Badvattenprover			

Revidering av miljöprogrammets indikatorer, samt införande av tre nya indikatorer

I det beslutade miljöprogrammet har varje miljömål försetts med indikatorer och tidsatta målnivåer. Kommunfullmäktige har bemyndigat kommunstyrelsen att utifrån genomförda uppföljningar revidera indikatorerna i miljöprogrammet. För att indikatorerna ska vara nationellt jämförbara behöver vissa indikatorer revideras. Indikatorerna kan även vid behov revideras på grund av en högre ambitionsnivå då delar av tidigare satta mål redan uppnåtts.

Begränsad klimatpåverkan

Under miljömålet Begränsad klimatpåverkan föreslås tre indikatorer justeras med nya målnivåer och två nya indikatorer tillkomma.

Matavfall som skickas till biologisk behandling

Nuvarande indikator: 1.5 Andel av uppkommet matavfall som skickas till biologisk behandling, Basår 2015 (21%), senaste värdet: 24%, 2019

Förslag till revidering: 1.5 Andel uppkommet matavfall som skickats till biologisk behandling, Basår 2015 (21%), ny målnivå 50 % 2026

Nuläge: I dagsläget finns det inget mål kopplat till indikatorn. Det senaste värdet för indikatorn är från 2019, 24 procent och det har ökat stegvis från 2015 (21 procent). Den föreslagna målnivån är i linje med målet i Avfallsplanen 2020-2026.

Energianvändning i kommunens egna byggnader

Nuvarande indikator: 1.6a Energianvändning i kommunens egna byggnader (kWh/kvm) Basår 2014: 153,3 kWh/kvm, målnivå 2020 120 kWh/kvm, Senaste värdet: 123,8 kWh/kvm, 2019

Förslag till revidering: 1.6 a Energianvändning i kommunens egna byggnader (kWh/kvm, Basår 2015 (153,3 kWh/kvm), ny målnivå: minska med minst 3 % minskning per år till 2025 (ca 100 kWh/kvm/år)

Nuläge: Nacka kommun har nått målet som sattes för 2020, på 120 kWh/kvm. Ett nytt mål föreslås därför med fortsatta minskningar fram till 2025, med minst 3 % minskning per år. Åtgärder som planeras för att uppnå det föreslagna målet är ventilationsarbeten, tilläggsisoleringar i samband med takomläggning samt installation av nyare värmesystem på några äldre förskolor.

Energieffektiv gatubelysning

Nuvarande indikator: 1.6b Andelen armaturer i kommunens gatubelysning som är utbytt till energisnåla alternativ, Basår 2017 (3600 st), senaste värdet: 4600 st, 2019

Förslag till revidering: 1.6b Andelen armaturer i kommunens gatubelysning som är utbytt till energisnåla alternativ, Basår 2017 18% (3600 st av totalt ca 19 700 armaturer), ny målnivå: 47 % 2021, 52 % 2022, 57% 2023

Nuläge: Under 2020 uppmättes Nacka kommun ha ca 19 700 armaturer och räknar med att 8275 (42%) är utbytta till energisnål LED-belysningsarmaturer i slutet av året. Enheten för drift och offentlig utemiljö har som mål att byta ut 1000 armaturer per år.

Klimatpåverkan från tjänsteresor (ny indikator)

Förslag till ny indikator: 1.8 Klimatpåverkan från anställdas tjänsteresor med flyg, Basår 2014 (478,7 ton), målnivå: - 90% 2030 (47,87 ton), Senaste värdet: 253,6 ton, 2019

Nuläge: När det kommer till klimatpåverkan från de anställdas flygresor har utsläppen jämfört med år 2014 minskat med cirka 5 procent för flyg som genomförts under 50 mil. För flygresor över 50 mil har det skett en minskning med cirka 52 procent. Detta kan bland annat bero på att färre antal resor gjorts under 2019. Den föreslagna målnivån med en minskning med 90% till 2030 beräknas inte helt komma från förändrade resvanor, utan även genom att flygets utsläpp minskas kontinuerligt.

Förnybart bränsle i kommunens fordon (ny indikator)

Förslag till ny indikator: 1.10 Andel av kommunens fordon som kan drivas med förnybart bränsle* Basår 2020 (34,65 %), målnivå 100% 2025, Senaste värdet: 34,65% 2020

*inklusive de kommunala bolagens fordon

Nuläge: Totalt har Nacka kommun, Nacka vatten och avfall AB och Nacka Energi 127 bilar (Personbil, minibuss, lätt lastbil, tung lastbil) Bilpoolen är inte inräknad eftersom leverantören byter fordon beroende på beläggningen. Inräknat i statistiken är alla leasingbilar samt egenägda personbilar och lastbilar (lätta och tunga) från Transportstyrelsen. Släpvagnar och traktorer är undantagna. Nacka kommuns bilpark består idag av drygt 60 procent fordon som drivs enbart med fossila bränslen. Kommunen har stor rådighet över de fordon som köps in och därför föreslås att det formuleras ett mål som är kopplat till kommunens omställning till fossilfria drivmedel.

Frisk luft

Under miljömålet Frisk luft föreslås en indikator justeras med ny målnivå.

Resor i högtrafik med cykel

Nuvarande indikator: 2.2 Andelen av alla resor i högtrafik som sker med cykel (%) Basår 2015 (10%), Målnivå 10% 2020, Senaste värdet: 14%, 2019

Förslag till revidering: Indikator 2.2 Andelen av alla resor i högtrafik som sker med cykel (%) Basår 2015 (10%), ny målnivå: 20% 2030

Nuläge: I den senaste resevaneundersökningen (RVU) för 2019 uppmättes det att 14 procent av andelen resor sker med cykel (elcykel inräknat) i högtrafik i Nacka. Med cyklister avses i det här fallet den del av resenärerna som anger att cykel är det huvudsakliga transportmedlet vid resor till och från arbete. Den föreslagna målnivån utgår bland annat från det regionala målet om att minst 20 procent av alla huvudresor i Stockholmsregionen ska ske med cykel år 2030.¹

Giftfri miljö

Under miljömålet giftfri miljö föreslås en indikator justeras.

Checklista för giftfri förskola

Nuvarande indikator: Indikator 3.1 Andel punkter på checklistan för giftfri förskola som förskolorna i snitt klarat av (%) Basår 2016 (87%), målnivå 100% 2020, Senaste värdet: 87% 2019

Förslag till revidering: 3.1 Andel punkter på checklistan för giftfri förskola som förskolorna i snitt klarat av (%) Basår 2016 (87%), ny målnivå 100% 2025

Nuläge: Checklistan innehåller 27 konkreta åtgärder för att minska förskolebarnens exponering. Indikatorn visar hur stor andel av åtgärderna som har genomförts. Indikatorn följs upp genom en enkät som skickas till alla förskolor i Nacka; 2016 (86 procent), 2018 (88 procent) och 2019 (87 procent). Då Nacka kommun ännu inte satt en målnivå efter 2020 föreslås det att målnivån skjuts fram till 100% till 2025, då enkätsvaren varit på nästintill återkommande nivåer sedan mätningen startade.

Rent vatten

Under miljömålet Rent vatten föreslås en indikator justeras.

Badvattenprover utan anmärkning

Nuvarande indikator: Indikator: 4.1 Andel badvattenprover som inte har någon anmärkning (%) Basår 2014 (82 %), Senaste värdet: 89% 2020

Förslag till revidering: 4.1 Andel badvattenprover som inte har någon anmärkning (%) Basår 2014 (82 %), ny målnivå: årsmål 100%

Nuläge: Indikatorn visar andelen badvattenprover utan anmärkning. Värdet har legat på en jämn nivå mellan år 2015–2019 på mellan 90–92%. Då målnivån i dagsläget enbart är till 2020 föreslås det att årsmålet sätts till 100 %. Ambitionen är att alla Nackas strandbad ska ha god badvattenkvalité.

---

¹ Det är målbilden för det förslag till Regional cykelplan för Stockholms län 2014–2030 som tagits fram i ett samverkansprojekt mellan Trafikverket, Stockholms läns landsting, Länsstyrelsen i Stockholms län och länets kommuner.

God bebyggd miljö

Under miljömålet god bebyggd miljö föreslås en ny indikator.

Solcellsanläggningar i Nacka (ny indikator)

Förslag till ny indikator: 5.8 Nätanslutna solcellsanläggningar i Nacka, antal och installerad effekt. Basår 2016 56 st (0,36 MW), senaste värdet: 377 st (4,41 MW) 2019.

Nuläge: För 2019 fanns det i Sverige ca 44 000 solcellsanläggningar, varav ca 5 300 i Stockholms län. I Stockholms län är det Stockholm kommun som har högst andel med knappt 700 anläggningar. I Nacka kommun finns det cirka 380 anläggningar och majoriteten av den installerade effekten för 2019 kommer från anläggningar under 20 kW, det vill säga mindre solcellsanläggningar som exempelvis villatak. Indikatorn indikerar utveckling för lokalt producerad energi samt även effekten av Energi och klimatrådgivningen som kommunen erbjuder privata aktörer och företag i Nacka. Kommunen planerar att förse flera av sina välfärdsfastigheter med solceller.

Återremitterade indikatorer rörande ett rikt växt- och djurliv

Miljöutskottet fick i uppdrag att överväga om andra typer av skydd av naturen bör inarbetas i miljöprogrammet och om målnivån då ska revideras. Nedan presenteras hur arbetet gått med de återremitterade indikatorerna och uppdraget från kommunstyrelsen, (KFKS 2019/262/2 2020).

Indikatorarter

Föreslagen indikator som återremitterades: 6.3 Antalet arter i de utpekade artgrupperna ska bibehållas. Målnivå 2030: Trenden för antalet arter av fåglar, groddjur och fladdermöss i kommunen ska vara oförändrad eller positiv. Basår: Fladdermöss 2019, Groddjur 2019, Fåglar 2021

Förslag: Indikator 6.3 om Nackas indikatorarter behöver utredas vidare för att ta fram vilka arter som ska ingå i uppföljningen, med vilken metod dessa ska inventeras samt på vilka platser och hur ofta. Stor vikt ska läggas vid de inventeringar som regelbundet görs, och har gjorts, inom ramen för kommunens detaljplanearbete. Befintlig kunskap ska utnyttjas, samordnas och kompletteras med de inventeringar som behövs för att kunna följa upp målet om ”Ett rikt växt- och djurliv”.

Sammantaget kan konstateras att indikatorerna inom området ”Ett rikt växt- och djurliv” behöver tydliggöras och synkroniseras ytterligare. Utöver det krävs ett visst inventerings- och analysarbete och därför föreslås att enheten kommer återkomma med utredningen inför 2021-års revidering av miljöprogrammets indikatorer.

Grönstruktur och ekologiska spridningsfunktioner

Föreslagen indikator som återremitterades: 6.1 Grönstruktur och spridningssamband: Grönstrukturens ekologiska spridningsfunktioner ska bibehållas och vidareutvecklas. Målnivå 2030: Trenden för spridningssamband mellan och funktioner för reservat, planerade reservat och andra kärnområden för biologisk mångfald ska vara oförändrad eller positiv. Basår: Analys genomförs 2020. Uppföljning görs 2023 och sedan med 5-årsintervaller.

Förslag till revidering: Grönstrukturens ekologiska spridningsfunktioner ska bibehållas och vidareutvecklas. Målnivå 2030: Funktioner för spridning mellan reservat och andra kärnområden för biologisk mångfald ska säkerställas och områdenas kvalitéer ska bibehållas. Basår: 2020, *Uppföljning görs med 3-årsintervaller.*

Förklaring: En spridningsanalys har tagits fram under 2020 och utgår från reservat, planerade reservat och andra kärnområden för biologisk mångfald. Dessa områden är särskilt viktiga i Nackas grönstruktur. Syftet är att bibehålla grönstrukturen så att spridningsfunktioner mellan kärnområden för biologisk mångfald gynnas. Detta betyder inte att resterande grönområden saknar betydelse för spridningsfunktioner, men i samband med att Nacka växer bör fokus ligga på att bibehålla funktioner och spridningssamband mellan utpekade kärnområden.

Uppdrag från kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen gav den 17 februari 2020 miljöutskottet i uppdrag att överväga om andra typer av skydd av naturen, t.ex. biotopskydd, strandskydd samt natur i detaljplan bör inarbetas i miljöprogrammet och om målnivån då ska revideras (indikator 6.2 Andel skyddat land och sötvatten. Mål 25% 2030).

I de nationella miljömålen ingår de ytor som skyddas genom naturvårdsområden, nationalparker, naturreservat, biotopskyddsområden och Natura2000-områden. I Nacka kommun finns idag naturvårdsområden och naturreservat. Skulle Nacka välja att bilda ett biotopskyddsområde läggs det automatiskt till i statistiken. Vattenskyddsområde, strandskyddsområde och natur i detaljplaner ingår inte i den nationella statistiken.

För att målnivåerna ska vara jämförbara både nationellt och med andra kommuner föreslås att Nacka kommun mäter på samma sätt som i de nationella miljömålen. Målnivån föreslås behållas på 25%. Fortsatt arbete kan visa om kommunen även behöver en indikator som mäter lokala förändringar, där även lokalt ”skyddade” ytor kan ingå.

Ekonomiska konsekvenser

Det är respektive nämnd som ansvarar för att ta fram åtgärder kopplade till miljöprogrammet. De ekonomiska konsekvenserna är därför beroende av vilka val av åtgärder som respektive nämnd kommer att föreslå i nämndernas mål- och budgetprocess. Det bör dock noteras att flertal indikatorer fortfarande saknar data och behöver utredas vidare för att metodiken för uppföljningen ska fungera. Arbetet med uppföljning av miljöprogrammet är i behov av ett strategiskt lyft som kommer att kräva resurser.

Kostnaderna för uppföljning av indikatorerna för *Ett rikt växt- och djurliv* ryms i dagsläget inte inom given budgetram.

Konsekvenser för barn

Ett framgångsrikt miljöarbete leder generellt till minskad negativ påverkan på barn och bättre förutsättningar för deras framtid. Barn är bland annat betydligt mer känsliga för skadliga ämnen och behöver därför en giftfri miljö och ren luft. Det arbete som bedrivs utifrån miljöprogrammets mål och indikatorer syftar till att säkerställa en hållbar miljö för kommande generationer Nackabor och är således positivt för barn.

Bilagor

Miljöprogrammet

Per Enarsson
Miljöchef

Anastasja Stengred
Miljösamordnare